

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfint nr.180, bir.405
tel.: +373 (0) 22 21-28-17

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Штефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (0) 22 21-28-17

DECIZIE din 23 august 2019 cauza nr. 120/19

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Svetlana DOLTU – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru

au examinat, în ședință publică, susținerile scrise și verbale ale
petiționarilor: XXXXX și alții

reclamaților: Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor,
Serviciul Vamal și

au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. Obiectul plângerii

Discriminare în acces la facilități fiscale și vamale.

II. Admisibilitatea obiectului plângerii

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 și nu ridică excepțiile de inadmisibilitate prevăzute de pct. 42 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012.

III. Susținerile părților

Alegațiile petiționarilor

- 3.1 Petiționarii afirmă că, după reformarea sistemului de determinare a dizabilității au fost schimbate și redenumite certificatele pe care le eliberează Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă. Petiționarii susțin că modificările introduse în Hotărârea Guvernului nr. 474/2016 nu au fost concordate cu modificările operate prin această reformă, ceea ce creează impedimente la beneficierea de facilitățile acordate persoanelor cu dizabilități. Petiționarii notează că în conformitate cu pct. 14 din Hotărârea Guvernului nr. 474/2016 persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor pot alege, la cerere, în schimbul compensației prevăzute la art. 49 alin. (2) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, dreptul de a importa, odată la 5 ani, cu scutire de drepturile de import, un mijloc de transport destinat transportării lor, clasificat la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv), indiferent de termenul de exploatare. Petiționarii menționează că pentru a beneficia de aceste facilități fiscale și vamale, persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau reprezentantul trebuie să prezinte organului vamal, de rând cu alte acte, documentele ce confirmă dizabilitatea locomotorie (Certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă și Concluzia privind necesitatea deservirii cu transport, eliberate de către CNDDCM) și certificatul privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensații în schimbul facilităților fiscale și vamale, eliberat de structura teritorială de asistență socială de la locul de trai. Astfel, petiționarii notează că pentru a obține acest

certificat, persoanele cu dizabilități trebuie să se adreseze structurii teritoriale de asistență socială de la locul de trai și să solicite renunțarea la compensațiile specificate la art. 49 din Legea nr. 60/2012, iar structura teritorială de asistență socială, în termen de până la 3 zile lucrătoare, trebuie să le elibereze certificatul privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensații în schimbul acestor facilități.

- 3.2 Petiționarii declară că persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor, care solicită Concluzia privind necesitatea deservirii cu transport, deși sunt încadrate în categoria dizabilitate severă fără termen, sunt impuși de CNDDCM să treacă repetat comisia medicală de evaluare a dizabilității, pe motiv că nu dețin certificatul de încadrare în grad de dizabilitate de model nou. Petiționarii subliniază că, în cazul persoanelor care dețin certificate de tip vechi, ar fi corect și suficient ca responsabilii să elibereze concluziile privind necesitatea deservirii cu transport, consultând dosarele persoanelor cu dizabilități.
- 3.3 Petiționarii notează că potrivit art. 58, cap. VI din Hotărârea Guvernului nr. 357/2018, în cazul pierderii și/sau deteriorării certificatului de încadrare în grad de dizabilitate și/sau a programului individual, persoana plasează anunțul respectiv în presă, eliberându-i-se ulterior un duplicat, conform cererii depuse. Astfel, petiționarii subliniază că în pofida faptului că certificatul de încadrare în grad de dizabilitate nu este pierdut și este în stare bună, persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sunt impuși să treacă repetat comisia medicală de evaluare a dizabilității.
- 3.4 Petiționarii susțin că această practică defavorizează persoanele cu dizabilități care dețin certificatul de încadrare în grad de dizabilitate de tip vechi prin comparație cu cei ce dețin certificatul de încadrare în grad de dizabilitate de tip nou, sub aspect de efort și timp suplimentar pentru a putea beneficia de aceste facilități în condiții de egalitate cu toate persoanele eligibile.

Poziția reclamațiilor

- 3.5 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale menționează că certificatele /formularele prin care se confirmă dizabilitatea, eliberate pe un termen nelimitat/fără termen, sunt valabile și în prezent, indiferent de anul eliberării, modelul și denumirea instituției care le-a eliberat, respectiv persoanele care le dețin beneficiază în continuare de toate drepturile și facilitățile prevăzute de legislația în vigoare. Certificatele de dizabilitate și capacitate în muncă și concluziile privind necesitatea deservirii cu transport sunt păstrate în dosarele personale ale beneficiarilor de compensații pentru serviciile de transport de la structurile teritoriale de asistență socială de la locul de trai.
- 3.6 Reclamatul, Ministerul Finanțelor notează că urmare a adoptării Hotărârii Guvernului nr. 86/2019 și multiplelor solicitări parvenite de la persoanele cu dizabilități a aparatului locomotor, s-a constatat că pct. 17 lit. e) din Regulamentul cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, stabilește drept document ce confirmă dizabilitatea aparatului locomotor – certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă. Reclamatul notează că în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 357/2018 cu privire la determinarea dizabilității, documentul care confirmă dizabilitatea este certificatul de încadrare în grad de dizabilitate și nu certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă, care începând cu 01.05.2018 nu se mai eliberează. Reclamatul menționează că Serviciul Vamal este autoritatea responsabilă de aplicarea strictă a prevederilor cadrului normativ în vederea evitării utilizării abuzive sau cu rea credință a facilităților fiscale și vamale. Respectiv, Serviciul Vamal este în imposibilitate de a stabili și aprecia veridicitatea altor documente ce confirmă dizabilitatea, decât cele prevăzute actualmente în legislație.
- 3.7 Reclamatul informează că a sesizat Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale prin care a informat că Serviciul Vamal este în dificultate de a aplica prevederile actuale, corect și echitabil, în contextul în care în adresa acestuia parvin cereri de plasare în regim vamal de import a mijloacelor de transport destinate pentru

transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, cu prezentarea în calitate de document confirmativ a dizabilității aparatului locomotor, formulare eliberate până în anii '90, în perioada 1991-2009, 2010-2017, precum și formulare de tip nou emise în anul 2018 – Certificate de încadrare în grad de dizabilitate. În acest context, s-a propus ca, în vederea asigurării controlului de către funcționarii vamali la acordarea facilităților la importul mijloacelor de transport destinate pentru transportarea persoanelor, să fie prezentată lista/registrul persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor în adresa Serviciului Vamal pentru diseminarea acestora spre informare și aplicare birourilor/posturilor vamale. Totodată, s-a recomandat examinarea posibilității revizuirii mecanismului actual de prezentare Serviciului Vamal a pachetului de documente necesare beneficierii de facilități la importul mijloacelor de transport, prin emiterea de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a unui singur act/înscris confirmativ care ar substitui documentele prevăzute la pct.17 lit. e) și lit. f).

- 3.8 Suplimentar, reclamatul informează că în perioada 01.05.2018-27.06.2019 au fost plasate sub regim vamal de import, cu aplicarea facilităților fiscale și vamale 17 mijloace de transport destinate transportării persoanelor cu dizabilități locomotorii.

IV. Dreptul național relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova prin art. 16 alin. (2)** prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
- 4.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 la art. 1 alin. (1)** stabilește că scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse; **art. 3** stabilește că subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat.
- 4.3 **Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60/2012 la art. art. 49 alin. (3)** stipulează că persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor pot alege, la cerere, în schimbul compensației prevăzute la alin. (2), dreptul de a importa, o dată la 5 ani, cu scutire de drepturi de import, un mijloc de transport destinat transportării lor, clasificat la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de până la 2500 cm³ inclusiv), indiferent de termenul de exploatare, conform prevederilor Codului vamal, ale Codului fiscal și ale Legii nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal.
- 4.4 **Codul fiscal nr. 1163/1997 la art. 103 alin. (9⁶) lit. a)** stipulează că se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere mijloacele de transport importate și livrate cu titlu gratuit (donație), indiferent de termenul de exploatare, destinate pentru scopuri medicale, clasificate la pozițiile tarifare 8702 și 8703; pentru scopuri medicale, clasificate la pozițiile tarifare 8702 și 8703; art. 124 alin. (14) pct. 1) menționează că se scutesc de accize mijloacele de transport, indiferent de termenul lor de exploatare, importate și livrate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor în temeiul prevederilor art. 49 alin. (3) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. Modul de introducere, plasare sub regim vamal de import a mijloacelor de transport menționate și de beneficiere de facilitatea fiscală respectivă se stabilește de către Guvern.
- 4.5 **Codul vamal nr. 1149/2000 la art. 20 alin (4¹)** prevede că prin derogare de la prevederile alin. (4), se permite introducerea și plasarea sub regim vamal de import a mijloacelor de transport, indiferent de termenul lor de exploatare importate pentru

transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor în temeiul prevederilor art. 49 alin. (3) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, clasificate la poziția tarifară 8703 (cu capacitatea cilindrică a motorului de pînă la 2500 cm³ inclusiv).

- 4.6 **Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal la art. 28 lit. z)** stabilește că sunt scutite de taxa vamală mijloacele de transport importate cu titlu gratuit (donație), indiferent de termenul de exploatare, destinate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor (reutilate în modul corespunzător), clasificate la poziția tarifară 8703.
- 4.7 **Regulamentul cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 474/2016 la pct. 1** stipulează că pentru a beneficia de facilitatea respectivă persoana cu dizabilități locomotorii adresează o cerere structurii teritoriale de asistență socială de la locul de trai prin care solicită renunțarea la compensațiile specificate la art.49 din Legea nr.60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, iar structura teritorială de asistență socială, în termen de pînă la 3 zile lucrătoare, eliberează certificatul privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensații în schimbul facilităților fiscale și vamale respective; **pct. 17** stabilește că pentru a beneficia de facilitățile fiscale și vamale, persoana cu dizabilități locomotorii sau reprezentantul acesteia prezintă la organul vamal: a) pașaportul tehnic în original și copia de pe acesta; b) actul de donație în original și copia de pe acesta, care conține informație privind donatorul, beneficiarul, valoarea mijlocului de transport și informația privind scopul – utilizarea mijlocului de transport de către persoanele cu dizabilități ale aparatului locomotor sau pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor – în cazul în care mijlocul de transport este acordat cu titlu gratuit (donație); d) invoice sau alt document comercial – în cazul în care vânzătorul sau donatorul este persoană juridică; e) documente ce confirmă dizabilitatea aparatului locomotor a beneficiarului (Certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă și Concluzia privind necesitatea deservirii cu transport, eliberate de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă); f) certificatul privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensații în schimbul facilităților fiscale și vamale, eliberat de structura teritorială de asistență socială de la locul de trai; g) declarația pe propria răspundere, conform anexei nr.2 la prezentul Regulament; h) procura în original și copia de pe actul de identitate al reprezentantului – în cazul în care tranzacția se efectuează prin intermediul reprezentantului.
- 4.8 **Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357/2018 cu privire la determinarea dizabilității la pct. 6 subpunctul 10** notează că Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă completează și eliberează Certificatul de încadrare în grad de dizabilitate, precum și Programul individual de reabilitare și incluziune socială.
- 4.9 **Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1413/2016 la pct. 1 subpunctul 2** definește persoană cu dizabilități locomotorii ca persoană cu deficiențe ale aparatului locomotor, stabilite în anexa nr. 3 la prezentul Regulament (lista afecțiunilor aparatului locomotor), deficiențe care, în interacțiune cu diverse obstacole, pot îngreuna participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane; **pct. 6** stipulează că la eliberarea concluziei privind necesitatea deservirii cu transport (conform modelului din anexa nr. 4 la prezentul Regulament, pentru categoriile de persoane specificate la pct. 3 subpctul 5), Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă ia în considerare afecțiunile aparatului locomotor stabilite în anexa nr. 3 la prezentul Regulament. Copia concluziei se anexează la dosarul solicitantului.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele dosarului, Consiliul reține că urmează să se pronunțe asupra existenței faptei de discriminare în procedura de beneficiere de facilitățile fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport destinate pentru deservirea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor.
- 5.2 Consiliul a reținut că problema de discriminare ridicată de către petiționari reiese din formalismul excesiv în procedura de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială. Consiliul a stabilit că pentru a putea beneficia de aceste facilități persoanele eligibile trebuie să prezinte un set de documente, în special Certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă, Concluzia privind necesitatea deservirii cu transport, certificatul privind solicitarea beneficiarului de a renunța la compensația pentru serviciile de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale.
- 5.3 Consiliul a constatat că solicitarea acestor documente, afectează interesele celor în favoarea cărora au fost instituite aceste facilități. În primul rând, Consiliul a reținut că termenul documentului care confirmă dizabilitatea, utilizat în actul normativ de punere în aplicare a acestor facilități fiscale și vamale (Certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă), nu este uniform cu termenul utilizat în actul normativ cu privire la determinarea dizabilității (Certificatul de încadrare în grad de dizabilitate). În al doilea rând, Consiliul a luat act că această neuniformitate dezavantajează persoanele a căror documente confirmative au o altă denumire (Certificat de vitalitate), decât cea stipulată în actul normativ incident. Mai mult ca atât, Consiliul observă că solicitarea acestui document nu este absolut necesară, în situația în care nu toate persoanele cu dizabilități sunt eligibile pentru aceste facilități, ci doar cele cu dizabilitate ale aparatului locomotor. În acest sens, Consiliul a reținut că Concluzia privind necesitatea deservirii cu transport se eliberează doar acelor persoane a căror afecțiuni ale aparatului locomotor sunt incluse în anexa nr. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 1413/2016. Astfel, Consiliul notează că pentru a confirma eligibilitatea pentru a pretinde la aceste facilități fiscale și vamale este suficientă prezentarea doar a Concluziei privind necesitatea deservirii cu transport. În egală măsură, Consiliul reține că acest document se eliberează din dosarul solicitantului, respectiv nu este necesară reevaluarea dizabilității.
- 5.4 Totodată, deși înțelege că renunțarea la compensația pentru serviciile de transport constituie o condiție obligatorie pentru a beneficia de facilitățile fiscale și vamale, Consiliul notează că pentru organul vamal prezentarea acestui document este inutilă. Consiliul reține că plata compensației se stopează din trimestrul următor după prezentarea certificatului de înmatriculare a mijlocului de transport. În acest sens, Consiliul menționează că verificarea respectării acestei condiții ține de competența structurii teritoriale de asistență socială de la locul de trai, nu de competența organului vamal. Mai mult ca atât, această obligație trebuie să revină beneficiarului.
- 5.5 Consiliul notează că menținerea obligativității prezentării acestui set de documente organului vamal implică timp și efort suplimentar din partea persoanei cu dizabilități ale aparatului locomotor, din cauza complexității acestor circuite administrative inutile. Consiliul a stabilit că, deși MSMPS a fost sesizat despre existența acestor probleme nu a întreprins nici o măsură pentru a remedia situația. În acest sens, Consiliul consideră rațională propunerea Serviciului Vamal de a fi prevăzut doar un singur act/înscriș confirmativ care ar substitui documentele prevăzute la pct.17 lit. e) și lit. f) din Regulamentul cu privire la modul de aplicare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 474/2016.
- 5.6 Acestea fiind explicate, Consiliul conchide că împrejurările constatate îngreunează nejustificat posibilitatea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor de a beneficia de facilități fiscale și vamale la care sunt eligibile.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1-3, art. 8 lit. a) și lit. h) și art. 15 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, coroborat cu pct. 61 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298/2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă discriminare în realizarea dreptului de a beneficia de facilități fiscale și vamale.
2. Prezenta decizie se remite Guvernului pentru a reexamina setul de documente ce urmează a fi prezentat de solicitantul facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport cu destinație specială, în lumina constatărilor prezentei decizii.
3. Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale va iniția fără întârziere modificarea cadrului normativ în vederea înlăturării impedimentelor sesizate de către Ministerul Finanțelor.
4. Reclamații vor informa Consiliul, în termen de 20 de zile de la recepționare prezentei decizii, despre măsurile întreprinse pentru înlăturarea discriminării constatate în prezenta decizie.
5. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
6. Decizia poate fi contestată, în decurs de 30 de zile de la data comunicării, la Judecătoria Chișinău, sediu Râșcani, situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Kiev, 3.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Svetlana DOLTU – membră

Andrei BRIGHIDIN – membru

Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru